

iz naših knjižnica

Uređuje: Danko Škare

Depth-First: Walking the Web of Chemical Information

Marina Mayer

Knjižnica Instituta "Ruđer Bošković"
E-mail: marina.mayer@irb.hr

Iz informacijske "vreće bez dna" zvane "web" na površinu je isplivala jedna "riba", tj. mrežna stranica čiji sadržaj bi mogao biti koristan našim kemičarima.

Riječ je o stranici pod naslovom "Depth-First: Walking the Web of Chemical Information" na adresi <http://depth-first.com>. Na prvi pogleda klasična stranica s člancima ipak ima oblik bloga. Autor stranice je Richard Apodaca, kemičar koji se bavi i razvojem softvera. Nešto više o njemu, kao i kontakt-adresu možete naći u odjeljku *About the Author* u desnom izborniku. Stranica postoji od 2006. godine i vrlo je živa i aktualna.

Slika 1

Glavni sadržaj stranice su autorovi članci o kemijskim alatima i softverima, online informacijskim izvorima i općenitijim aktualnim temama poput otvorenog pristupa. Novi se sadržaji pojavljuju redovito svakih nekoliko dana. Za komentiranje potrebno je kliknuti na naslov članka, čime se na kraju teksta prikazuju objavljeni komentari i mogućnost stavljanja novog. Struktura je stranice jednostavna i pregledna. U izborniku s desne strane izdvojeni su najčitaniji članci (*Popular Articles*), posljednji komentari čitatelja (*Recent Comments*), arhiva članaka (*Archives*) i poveznice na izabrane blogove s kemijskim sadržajima (*Chemical Informatics*, *Cheminformatics*, and *Cheminformatics*).

Iz izbora najpopularnijih članaka svakako vrijedi izdvojiti onaj pod naslovom *Thirty-Two Free Chemistry Database*. Lista od čak trideset i dvije besplatne baze iz područja kemije svakako je dobar početak za pretraživanje interneta u potrazi za informacijama iz područja kemije. Pogledajmo detaljnije neke od najzanimljivijih:

Slika 2

PubChem je svakako najpoznatija baza podataka opisana u ovom članku. Sastoji se od:

PubChem Compound – kemijski spojevi ovdje su pretraživi putem imena, sinonima, ključne riječi i strukture (Structure Search) koja se može nacrtati;

PubChem Substance – na jednak način ovdje su pretražive kemijske tvari;

PubChem BioAssay – sadrži podatke o biološkim analizama.

Dio zapisa izravno je povezan s literaturom u PubMed-u putem MESH predmetnica. PubChem je povezan i s drugim bazama podataka poput Medlinea te s Entrezom (pretraživač za biomedicinu i prirodne znanosti).

Slika 3

ZINC sadrži podatke o više od 4,6 milijuna komercijalno dostupnih spojeva. Dio ili cijela baza podataka može se preuzeti za nekomercijalnu upotrebu.

Slika 4

eMolecules je pretraživač za više od 7 milijuna kemikalija. Sučelje je jednostavno, a pretraživanje vrlo brzo. Dostupne su i poveznice na druge izvore informacija o pojedinoj kemikaliji (npr. na PubChem).

Slika 5

ChEBI je rječnik formulskih jedinica s naglaskom na male kemijske spojeve. Dva najvažnija izvora podataka su *Integrated Relational Enzyme Database* i *Kyoto Encyclopedia of Genes and Genomes*. Povezana je s CAS-ovim, Beilsteinovim i Gmelinovim registarskim brojevima.

NIST

National Institute of Standards and Technology

Slika 6

NIST Chemistry WebBook sadrži većinom fizikalne podatke za organske spojeve. Pretraživanje je moguće putem kemijske formule, strukture, CAS-ovog broja i IUPAC-ovog imena.

Slika 7

BioCyc sadrži podatke o oko 3500 spojeva koji su enzimski supstrati, produkti, inhibitori i aktivatori enzimskih reakcija. Cijela baza podataka može se besplatno preuzeti u formatu Chemical Markup Language.

Compendium of Pesticide Common Names

Slika 8

Compendium of Pesticide Common Names sadrži više od 1100 standardnih imena kemijskih pesticida po ISO-standardu. To je jedina baza podataka s ISO-nazivima pesticida. Za pregledavanje je dostupno nekoliko abecednih lista s podklasifikacijama, a opisi pesticida sadrže i CAS-broj i IUPAC-ovo ime.

Slika 9

NMRShiftDB sadrži NMR-snimke (Nuclear Magnetic Resonance) organskih struktura i podatke o kemijskim pomacima za više od 22000 organskih spojeva i 19000 NMR-snimaka. Zapisi su pretraživi prema IUPAC-ovom imenju, kemijskom pomaku i jezgri.

Chemical Structure Lookup Service

Slika 10

CSLS (Chemical Structure Lookup Service) je metapretraživač više od 80 baza podataka. Moguće je odabrati koje vrste izvora se želi pretraživati. Jednostavno i vizualno odbojno sučelje za pretraživanje nije dovoljan razlog za izbjegavanje ovog vrlo efikasnog pretraživača.

DrugBank

Slika 11

DrugBank sadrži podatke o oko 4300 lijekova i molekula na koje pojedini lijek djeluje. Pretraživanje se može ograničiti na odobrene ili eksperimentalne lijekove.

ChemRefer je baza podataka cjelovitog teksta pretraživa preko ključnih riječi.

Kyoto Encyclopedia of Genes and Genome (KEGG) sadrži bazu podataka KEGG, a sastoji se od četiri dijela: KEGG Pathway, KEGG Genes, KEGG Brite i KEGG Ligand.

ChemBank sadrži podatke o više od 36000 bioloških analiza malih molekula. Mnogi podaci u bazi nikada nisu objavljeni nigdje drugdje. Za korištenje je potrebna registracija. Proizvođač je Institute of Chemistry and Cell Biology (ICCB) pri Harvardu.

Slika 12

ChemExper sadrži kontakt-podatke o dobavljačima kemikalija. Pretraživa je putem kemijske strukture, imena, molekulske formule i CAS-broja. Korisnici ju uz registraciju mogu i nadopunjivati.

Ostale besplatne baze podataka opisane u članku su:

- ChemDB
- National Institute of Allergy and Infectious Diseases Database
- National Toxicology Program
- NIST Chemical Kinetics Database
- Computational Chemistry Comparison and Benchmark Database
- IUPAC-NIST Solubility Data Series
- SOLV-DB
- NIMH Psychoactive Drug Screening Program K_i Database
- BRENDA
- Biochemical Pathways Database
- ChemMine
- Organic Syntheses
- WebReactions
- Spectral Database for Organic Compounds (SDBS)
- BindingDB
- PDBind
- AffinDB
- Wikipedia

Na stranici je još mnogo članaka koji zaslužuju pažnju, poput autorovog mišljenja o otvorenom pristupu kemijskim sadržajima na internetu, praktičnih uputa i savjeta o korištenju programa, softvera i baza podataka za područje kemije... Bude li autor nastavio s aktivnim radom na svom blogu, *Depth-First* može biti vrlo koristan izvor "svježih" kemijskih informacija.